

Sygn. akt I ACz 338/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kościółek (spr.)

Sędziowie: SSA Hanna Nowicka de Poraj

SSA Zbigniew Ducki

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2017 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. Z.

przeciwko J. J.

o zwolnienie przedmiotów od egzekucji

na skutek zażalenia powódki A. Z.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 15 grudnia 2016 roku, sygn. akt I C 733/16

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że udzielić zabezpieczenia roszczenia powódki poprzez:

1. wstrzymanie sprzedaży w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w O. T. P., pod sygnaturą akt: Km 3934/15, z wniosku wierzyciela J. J. przeciwko G. Z., następujących ruchomości, zajętych na nieruchomości oznaczonej nr działki (...), położonej przy ul. (...) w L., przez asesora Komornika Sądowego D. C., w dniu 15 października 2015 r. :

- a. **pojazdu mechanicznego (...), nr rej. (...), rok produkcji 2005;**
- b. **pojazdu mechanicznego (...)nr rej. (...), rok produkcji 2009;**
- c. **tabletu (...);**
- d. **TV (...);**
- e. **TV(...);**
- f. **pralki (...);**
- g. **zamrażalki (...)**

2. wstrzymanie wydania wierzycielowi J. J. pieniędzy w kwocie 50.000 zł w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w O. T. P., pod sygnaturą akt: Km 3934/15, z wniosku wierzyciela J. J. przeciwko G. Z.; zajętych na nieruchomości

oznaczonej nr działki (...), położonej przy ul. (...) w L., przez asesora Komornika Sądowego D. C., w dniu 15 października 2015 r.;

II. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Wojciech Kościółek SSA Zbigniew Ducki

Sygn. akt I ACz 338/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek powódki o udzielenie zabezpieczenia.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podał, że powódka wniosła o zwolnienie od egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w O. T. P. przeciwko dłużnikowi G. Z. pod sygnaturą Km 3934/15 następujących ruchomości zajętych w dniu 15 października 2015 r.: pojazdu (...), pojazdu (...), tabletu (...), TV (...), (...), pralki (...), lodówko-zamrażarki D., podnosząc, że ruchomości te stanowią własność powódki, a ponadto o zwolnienie od egzekucji pieniędzy w kwocie 50.000 zł zajętych w tym samym dniu, wskazując, że stanowią one przedmiot umowy pożyczki zawartej tamtego dnia pomiędzy powódką a A. S.. Jednocześnie wniosła o udzielenie zabezpieczenia poprzez „zawieszenie postępowania egzekucyjnego (...) i wstrzymanie dalszego egzekwowania należności w zakresie egzekucji prowadzonej bezpośrednio z ruchomości i nieruchomości będącej własnością powódki”. W ocenie Sądu Okręgowego z dokumentów przedłożonych przez powódkę wynika, że powódka i dłużnik są małżeństwem od 2002 r., zamieszkują wspólnie pod adresem ul. (...) w L., w dniu 16 września 2013r. zawarli umowę majątkową małżeńską ustana-wiającą ustrój rozdzielności majątkowej, tego samego dnia bezpośrednio po zawarciu tej umowy dłużnik darował powódce swoje udziały w nieruchomości w L., w której oboje zamieszkują, w dniu 26 stycznia 2015 r. dłużnik sprzedał powódce pojazd N. (...) za cenę w kwocie 1.000 zł, pojazd (...) jest zarejestrowany na powódkę, przy czym dowód rejestracyjny został wydany w dniu 12 stycznia 2015 r., w dniu 4 czerwca 2014 r. powódka odebrała Tablet (...) od sprzedawcy (...) Sklep (...). Powódka ponadto przedłożyła kopię umowy pożyczki datowanej na dzień 15 października 2015 r., z której treści wynika, że A. S. udzielił powódce pożyczki w kwocie 50.000 zł. Z kopii protokołu zajęcia ruchomości sporządzonego przez Komornika Sądowego w dniu 15 października 2015 r. wynika, że w tym dniu komornik dokonał w miejscu zamieszkania dłużnika i powódki i w ich obecności zajęcia ruchomości wskazanych w pozwie, a ponadto dwóch iPadów.

Sąd Okręgowy uznał, że fakty przytoczone w pozwie oraz wynikające z treści dokumentów dołączonych do pozwu (w szczególności wprowadzenie rozdzielności majątkowej połączone z darowaniem powódce udziałów dłużnika w nieruchomości, sprzedaż powódce przez dłużnika pojazdu wartego – jak wynika z oszacowania Komornika – 23.000 zł za kwotę 1.000 zł) wskazuje na bardzo wysokie prawdopodobieństwo, że działania dłużnika i powódki od 2013 r. zmierzają do usunięcia majątku dłużnika przed wierzycielami (art. 300 k.k.). Powódka nie podała rozsądnej motywacji takich przesunięć majątkowych, co w jednoznaczny sposób zmusza do przyjęcia, że jest to wynik dość często występującego w Polsce procederu usuwania przez dłużnika majątku przed groźącą lub prowadzoną egzekucją. Powódka nie wyjaśniła, dlaczego wszystkie zajęte ruchomości stanowiące wyposażenie mieszkania zajmowanego – jak wynika z aktu notarialnego – wspólnie przez powódkę i dłużnika (w szczególności dwa telewizory, pralka, lodówko-zamrażarka) mają stanowić własność powódki, a żadne sprzęty AGD nie należą do dłużnika. W świetle takich okoliczności fakt zarejestrowania pojazdu na powódkę czy potwierdzenie odbioru urządzenia Tablet przez powódkę nie może być oceniany jako wystarczająca podstawa do przyjęcia prawdopodobieństwa, że ich własność przysługuje powódce. W ocenie Sądu Okręgowego zachodzi bowiem wysokie prawdopodobieństwo, że przesunięcia majątkowe, jakie miały miejsce pomiędzy dłużnikiem i powódką były nieważne z uwagi na ich sprzeczność z prawem (art. 58 k.c. w zw. z art. 300 k.k.) bądź pozorność (art. 83 k.c.), a otrzymanie kwoty 50.000 zł przez powódkę w wyniku realizacji umowy pożyczki w dniu, w którym Komornik wykonywał czynności egzekucyjne, jest dość nieprawdopodobne, zwłaszcza że umowa pożyczki nie została zarejestrowana w urzędzie skarbowym, co podważa jej wiarygodność. Twierdzenia powódki wymagają zatem weryfikacji w toku postępowania dowodowego. Na obecnym etapie postępowania brak podstaw do przyjęcia uprawdopodobnienia roszczenia powódki. Na marginesie

Sąd pierwszej instancji dodał, że zakres żądanego zabezpieczenia wykracza poza przedmiot niniejszego postępowania, dotyczy bowiem nie tylko ruchomości wymienionych w pozwie, ale wszystkich ruchomości stanowiących własność powódki, a ponadto i nieruchomości.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła powódka, zaskarżając je w całości i zarzucając mu sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, poprzez ustalenie, że brak jest podstaw do udzielenia zabezpieczenia, ponieważ w ocenie Sądu nie zostały spełnione przesłanki uprawdopodobnienia roszczenia oraz występowania interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, podczas gdy zostały dołączone wszystkie niezbędne dokumenty wskazujące na pokrzywdzenie powódki działaniem komornika i zajęcie przedmiotów będących jej wyłączną własnością, podczas gdy nie jest ona jednocześnie dłużnikiem, co niewątpliwie przekłada się bezpośrednio na interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia oraz uprawdopodobnienie zasadności roszczenia. Wobec powyższego zarzutu powódka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i udzielenie zabezpieczenia, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu skarżąca podniosła, że czuje się pokrzywdzona treścią postanowienia, a wywoły Sądu są zbyt daleko posunięte. Została naruszona własność powódki, a decyzja o ewentualnej rozdzielnosci majątkowej nie ma znaczenia dla rozpoznawanej sprawy. Umowa w tym zakresie została zawarta dużo wcześniej, w odpowiedniej formie, jest ważna i poza sporem pozostaje, że właścicielem przedmiotów jest powódka.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Przesłankę udzielenia zabezpieczenia stanowi uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 k.p.c.). W myśl art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Art. 730¹ § 3 k.p.c. stanowi, że przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. przewiduje zabezpieczenie roszczenia niepieniężnego w taki sposób, jaki sąd stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, w tym poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Powódka wywodzi swoje roszczenie z art. 841 § 1 k.p.c., zgodnie z którym osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Powództwo okaże się zasadne, jeśli powódka jest właścicielką wymienionych w pozwie ruchomości.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo zastosował przepisy dotyczące zabezpieczenia roszczenia. Zarówno istnienie roszczenia, jak i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia zostały uprawdopodobnione. Sąd Apelacyjny wskazuje, że na zasadzie art. 243 k.p.c. zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, kiedy ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu, jak w przypadku zabezpieczenia roszczenia. Uznanie roszczenia za uprawdopodobnione nie przesądza zatem w żadnym razie o zasadności powództwa, a oceny tej Sąd dokonuje dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego roszczenie powódki na tym etapie sprawy zostało dostatecznie uprawdopodobnione.

Powódka na potwierdzenie przedstawionego w pozwie stanu faktycznego dołączyła umowę sprzedaży samochodu (...) nr rej. (...) (k. 19), dowód rejestracyjny samochodu (...) nr rej. (...) (k. 20), potwierdzenie odbioru tabletu (...) (k. 21) oraz umowę pożyczki na kwotę 50.000 zł z dnia 15 października 2015 r. (k. 18), jak również umowę darowizny, z której wynika, że własność nieruchomości pod adresem ul. (...) w L. należy do powódki (k. 15-16). Z powyższego wynika, że powódka uprawdopodobniła, że jest właścicielką wymienionych w sentencji przedmiotów.

Umowa sprzedaży samochodu (...) oraz dowód rejestracyjny (...) jednoznacznie wskazują, że właścicielem pojazdów jest A. Z.. Z kolei skoro jest ona właścicielką nieruchomości, w której dokonano zajęć ruchomości, zastosować należy domniemanie, że ruchomości te również należą do niej, skoro była w ich posiadaniu (por. art. 341 k.c.). W ocenie Sądu Apelacyjnego w postępowaniu zabezpieczającym poza zakresem rozpoznania pozostaje ważność czy skuteczność umów zawieranych przez powódkę, w tym umowy majątkowej małżeńskiej, jednak okoliczności te będą badane w postępowaniu rozpoznawczym, w zależności od stanowiska pozwanego. Na obecnym etapie sprawy przedwczesne są zatem wnioski wyciągnięte przez Sąd Okręgowy co do wyjmowania przez dłużnika majątku spod egzekucji. Sąd Apelacyjny nie przesądza natomiast o zasadności powództwa, a argumenty Sądu pierwszej instancji mogą na dalszym etapie postępowania okazać się zasadne, jednak ich uzasadnienie wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego.

Powódka zdołała uprawdopodobnić również interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, ponieważ uprawdopodobnienie roszczenia o zwolnienie przedmiotów spod egzekucji automatycznie prowadzi do wniosku, że powód ma interes prawny w zabezpieczeniu. Jeśli bowiem przedmioty zostaną w toku postępowania egzekucyjnego zbyte, powódka nie będzie mogła ich odzyskać mimo korzystnego dla niej wyroku, a zatem powództwo stanie się bezprzedmiotowe. To z kolei prowadziłyby do zniweczenia możliwości osiągnięcia celu postępowania w sprawie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w sprawie zostały zatem spełnione przesłanki udzielenia zabezpieczenia, jednak sposób zabezpieczenia wnioskowany przez powódkę nie jest w realiach sprawy uzasadniony. Powódka domagała się bowiem zawieszenia postępowania egzekucyjnego i wstrzymania dalszego egzekwowania należności w zakresie egzekucji prowadzonej bezpośrednio z ruchomości i nieruchomości będącej własnością powódki. Jak natomiast trafnie wskazał Sąd pierwszej instancji, nieruchomość powódki nie jest przedmiotem postępowania. Nie ma również podstaw do zawieszenia postępowania egzekucyjnego jako takiego, a jedynie w odniesieniu do wskazanych w pozwie ruchomości, ponieważ powódka nie kwestionuje zasadności samego tytułu wykonawczego, tylko neguje własność dłużnika co do zajętych przedmiotów i pieniędzy. Wobec tego Sąd Apelacyjny uznał, że wskazany w pozwie sposób zabezpieczenia jest zbyt daleko idący, natomiast właściwym sposobem zabezpieczenia będzie wstrzymanie sprzedaży zajętych przedmiotów oraz wstrzymanie wydania pieniędzy wierzycielowi na zasadzie art. 852 § 2 k.p.c. Taki sposób zabezpieczenia nie zniweczy skutków dokonanych już w tym postępowaniu czynności; pozostają one w mocy i nie dochodzi do uchylecia dokonanego zajęcia. Brak jest zatem ryzyka udaremnienia egzekucji wskutek ewentualnego wyzbycia się środków, do których została ona skierowana (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu - I Wydział Cywilny z dnia 24 lutego 2014 r., I ACz 217/14).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że zabezpieczenie roszczenia powódki w sposób wskazany w sentencji było zasadne, wobec czego działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie jak w punkcie I sentencji, a w pozostałym zakresie oddalił zażalenie jako bezzasadne na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Wojciech Kościółek SSA Zbigniew Ducki